

**Sjöfartsverkets kungörelse
med föreskrifter och allmänna råd om
besättningens bostäder på fartyg m m;**

SJÖFS 1992:6

Utkom från
trycket den 23
april 1992

beslutade den 23 mars 1992

**SFH
1.2.2.3**

Sjöfartsverket föreskriver med stöd av 6 kap 13 § 4 fartygssäkerhetsförordningen (1988:594) följande.

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

1 § Denna kungörelse gäller bostäder, uppehållsrum och vissa arbetslokaler för ombordanställda på svenska fartyg som efter den 1 maj 1992 beställs vid nybyggnadsvarv, blir föremål för en omfattande ombyggnad, som berör de utrymmen denna kungörelse gäller, eller förvärvats från utlandet. Kungörelsen gäller inte fartyg med en största längd under 15 m, fiskefartyg eller nöjesfartyg.

2 § Sjöfartsverket kan genom ett särskilt beslut medge undantag från dessa föreskrifter med hänsyn till ett fartygs storlek, begränsade eller särskilda användning eller annan särskild omständighet.

GODKÄNNANDE OCH DOKUMENTATION

Förhandling

3 § Innan Sjöfartsverket avgör ett ärende om arrangemang, utformning och utrustning av bostäder, fritidsutrymmen och sådana arbetslokaler, för vilka kungörelsen gäller, skall de förhållanden ärendet avser ha varit föremål för förhandlingar mellan fartygets ägare eller redaren och de ombordanställdas organisationer enligt gällande lagstiftning och avtal.

Förhandlingsprotokollen skall tillställas Sjöfartsverket genom fartygsägarens eller redarens försorg och skall ingå i verkets beslutsunderlag.

Om förhandlingsparterna är överens om att undantag från denna kungörelses föreskrifter bör kunna beslutas av Sjöfartsverket skall det och skälen för det framgå av protokollen.

4 § Då ett fartyg skall byggas eller bli föremål för en omfattande ombyggnad, som berör fartygets bostäder, uppehållsrum och arbetslokaler, som omfattas av denna kungörelse, skall följande handlingar ges in av beställaren, ägaren eller redaren i god tid innan arbetet påbörjas:

- Generalarrangement i såväl horisontell som vertikal projektion, skala 1:250 eller större.
- Inredningsritningar i skala 1:50 eller större. Ytstorleken för samtliga bostäder skall anges.

Det som föreskrivits i första stycket gäller även då ett fartyg skall inköpas från utlandet. I trängande fall får handlingarna ges in till Sjöfartsverket i efterhand.

ALLMÄNNA FÖRESKRIFTER

5 § Bostäder, mässar och fritidsutrymmen skall placeras i nära anslutning till varandra.

6 § På ett fartyg med en största längd över 50 m skall bostäderna vara placerade akter om det förliga kollisionsskottet och helt över sommarlastvattenlinjen.

7 § Ett bostadsrum eller en hytt skall ha direkt förbindelse med tillhörande hygienutrymme och korridor.

8 § Proviantrum, kök och mässar skall vara belägna i nära anslutning till varandra.

Förbindelseleder

9 § Bostäder, mässar och dagrum får inte anordnas som genomgångsutrymmen.

Trappor

10 § Trappor, som betjänar mer än två plan, skall vara vertikalt samordnade och belägna så att de kan nås med minsta möjliga gångavstånd från de skilda utrymmen, som de betjänar.

Trappor bör vara anordnade långskepps och skall kunna användas även då fartyget kränger 20°.

Avlopp

11 § I livsmedelslokaler, hygienrum, omklädningsrum och andra utrymmen, där spill lätt uppkommer och daglig avspolning erfordras, skall tillräckligt antal golvbrunnar och/eller rännsten finnas. Golv i sådana utrymmen skall vara så doserade att avrinning kan ske även vid ogynnsam slagsida och trim.

Samtliga avlopp från sjukvårdsutrymmen skall ledas till avlopp för svartvatten.

Klimat

12 § Bostadsutrymmen och arbetslokaler skall vara tillfredsställande isolerade mot värme och kyla. Isoleringen skall vara utförd så att köld- och värmebryggor undviks. Där så erfordras skall åtgärder mot kallras vara vidtagna.

Uppvärmning

13 § I sovrum, mäss, dagrum, arbetsrum, kontor och liknande utrymmen skall finnas uppvärmningsanordning med tillräcklig kapacitet.

På ett fartyg med en största längd av 24 m eller mer skall finnas en central uppvärmningsanordning.

Ventilation

14 § Ventilationsanordning för bostadsutrymmen och arbetslokaler skall vara naturlig eller mekanisk. På fartyg med en största längd av 50 m eller mer skall dock en sådan ventilationsanordning vara mekanisk.

15 § Sjukhytt skall om möjligt ha separata ventilationskanaler, avsedda endast för sjukhytten. Om det inte är praktiskt möjligt att anordna separata ventilationskanaler skall backventiler insättas i ventilationskanaler för sjukhytt.

16 § Fartyg som innehar fartcertifikat för inskränkt oceanfart eller vidsträcktare fart skall vara utrustat med luftkonditioneringsanläggning av tillräcklig kapacitet.

Buller och vibrationer

17 § Bostadsrum och fritidsutrymmen skall placeras i den del av fartyget där störande buller från de huvudsakliga bullerkällorna såsom propeller, framdrivningsmaskineri och hjälpmaskineri kan förväntas få minsta inverkan. Bostäder får inte placeras omedelbart ovanför propeller.

Bostäder skall placeras så att stegljud från gångstråk och andra störande ljud från närliggande utrymmen får minsta möjliga inverkan.

Belysning

18 § Fartygets besättningsutrymmen skall vara försedda med godtagbar elektrisk belysning. Bostäder, mässar och dagrum skall därutöver ha tillgång till godtagbart dagsljus.

Materialkrav

19 § Material i väggar, tak och golv skall vara av lämplig kvalitet och lätt att rengöra.

Takhöjder

20 § Alla lokaler och förbindelsevägar där personer normalt står eller går skall ha följande fria höjd.

<u>Längd</u>	<u>Takhöjd</u>
Största längd 100 m eller mer	2050 mm
" 50 m eller mer men <100	2000 mm
" 24 m eller mer men < 50	1950 mm
" 15 m eller mer men < 24	1900 mm

Armaturer, brandalarm och liknande får inte sticka ner under den föreskrivna fria höjden annat än inom ett område som begränsas av en linje som dras från en punkt 200 mm ut från ett skott till en punkt 200 mm ned från ett tak.

Skydd mot skadedjur och insekter

21 § Om det erfordras skall anordningar vara vidtagna så att skadedjur och insekter inte kan komma in i bostäderna.

Interntelefoner

22 § På ett fartyg med en största längd över 50 m skall bostäder, fritidsutrymmen och arbetslokaler vara utrustade med telefonapparater anslutna till ett centralt interntelefonsystem.

Varje apparat som är ansluten till systemet skall vara anordnad för tvåvägskommunikation med varje annan apparat som hör till systemet.

BESÄTTNINGSGUTRYMMEN

Bostäder

23 § Varje ombordanställd i fartygets största besättning som bor ombord skall ha en egen bostad med tillhörande hygienutrymme.

Bostaden skall, hygienutrymmet oräknat, ha minst följande golvyta.

<u>Längd</u>	<u>Golvytta, m²</u>
Största längd 100 m eller mer	7
" 50 m eller mer men < 100 m	6
" 24 m eller mer men < 50 m	5
" 15 m eller mer men < 24 m	3

Vid beräkning av golvytan får, förutom den del som är fri från möbler, även inräknas sådan del som upptas av sovplats, skåp, byrå eller sittplats.

På ett fartyg med en största längd om 100 m eller mer skall då det kan genomföras bostaden för befälhavaren, överstyrmannen, maskinchefen och förste maskinisten bestå av sovhytt och dagrum.

24 § Om det förekommer att lotsar, reparatörer och andra personer medföljer fartyget skall lämpliga utrymmen finnas för dessa.

25 § På fartyg med en största längd under 24 m behöver varje bostad inte ha hygienutrymme om ett allmänt omklädningsrum anordnas enligt 27 §.

26 § En bostad för en ombordanställd skall ha lämplig möblering för vila, avkoppling, samvaro, läsning, skrivning och småsysslor.

Omklädningsrum, hygienutrymmen

27 § På fartyg med en största längd över 50 m skall det finnas minst ett allmänt omklädningsrum. På ett fartyg med en största längd över 100 m skall ytterligare ett omklädningsrum finnas för tjänsten i maskin och i direkt anslutning till maskinrummet.

Skilda omklädningsrum skall vid behov finnas för kvinnor och män.

28 § Antalet dusch- och tvättrum i ett fartyg skall beräknas så att minst varje påbörjat 6-tal av fartygets besättning har tillgång till en dusch och två tvättställ.

29 § Till tvättställ och dusch skall varmt och kallt vatten från dricksvattenssystemet kunna tillföras genom blandkran.

Toaletter

30 § Toalett skall finnas:

- a. i direkt anslutning till en bostad enligt 23 §
- b. i direkt anslutning till sjukvårdsutrymme enligt 38 §
- c. i omedelbar närhet av maskinkontrollrum
- d. i omedelbar närhet av navigationsrum
- e. i närhet av kök för ekonomipersonal
- f. i närhet av fritidsutrymmen och mäs-sar
- g. i närhet av kontor och representationsutrymmen
- h. på ett fartyg med en största längd över 50 m, för personal som inte tillhör fartygets besättning, lämpligt placerad i närhet av öppet däck eller lastrum.

Dörr till toaletttrum får endast leda till förrum eller korridor om toaletten inte ligger i direkt anslutning till bostad.

Toaletttrum får endast ha gemensamt utförande med hygienutrymme som tillhör bostad.

Förvaringsutrymmen för arbetskläder

31 § Särskilt låsbart utrymme skall finnas för förvaring av arbetskläder.

Dessa förvaringsutrymmen skall vara placerade, i eller i omedelbar närhet till, allmänt omklädningsrum.

Om allmänt omklädningsrum inte finns skall förvaringsutrymme för arbetskläder placeras i närheten av men ej i bostad.

Särskilt anordnat bagagerum skall finnas. Sådant utrymme skall vara låsbart och vara av sådan storlek att fartygets största besättning samtidigt kan förvara sitt bagage där.

Ovannämnda utrymmen skall finnas i mån av behov.

Tvättstuga, klädvård

32 § En tvättstuga med lämplig utrustning för klädvård skall finnas. Vid behov skall det finnas ett torkrum.

Mässar

33 § Ett särskilt utrymme, mäss, skall finnas för måltider.

Mässen skall vara av tillfredsställande storlek och rymma fartygets största besättning, inklusive serverings- och övrig servicepersonal, ökad med 20 procent. Om besättningen är större än 40 personer får dock minsta antalet platser i mässen beräknas enligt formeln $35 + \text{besättningens antal dividerat med } 3$.

På ett fartyg med en största längd mindre än 50 m och där utrymme saknas för särskild mäss kan denna anordnas i anslutning till dagrum.

Dagrum

34 § På fartyg med en största längd över 50 m skall särskilt dagrum avsett för besättningens fritid finnas.

Vid planering av utformning och utrustning av dagrum skall komfort och trivsselfaktorer vara styrande mål.

Fritidsutrymmen på öppet däck

35 § Det skall finnas minst en plats av tillräcklig storlek på öppet däck där de ombordanställda kan vistas under fritid.

Övriga fritidsutrymmen

36 § På fartyg med en största längd över 100 m skall vid behov finnas särskilda fritidsutrymmen som är lämpliga för hobbyaktiviteter, spel, idrott eller annan liknande verksamhet.

Sjukvårdsutrymmen

37 § På fartyg med en bruttodräktighet om mellan 200 och 500 skall finnas ett behandlingsrum, om det är rimligt och genomförbart.

På fartyg med en bruttodräktighet om minst 500 skall finnas ett behandlingsrum.

På fartyg med en bruttodräktighet om minst 500 och med en besättning på minst 15 personer som regelmässigt sysselsätts i resor med mer än 3 dygns varaktighet skall finnas ett behandlingsrum och ett sjukförlägningsrum.

Behandlingsrummen och sjukförlägningsrummet får utgöras av ett gemensamt sjukvårdsutrymme.

Till ett sjukvårdsutrymme skall separat hygienutrymme finnas.

Telefonhytt

38 § En särskilt avskärmad och ljudisolerad telefonhytt eller annat avskilt utrymme för de ombordanställdas privata utgående telefonsamtal skall finnas på fartyg med en största längd över 50 m. Telefonhytt behövs inte om samtalen kan kopplas till bostadshytterna.

Bryggpentry

39 § På ett fartyg med en största längd över 100 m skall pentryutrustning finnas i anslutning till navigationsrum eller manöverbrygga. Vid behov skall sådan utrustning också finnas i anslutning till maskinkontrollrum.

KONTOR OCH LIKNANDE UTRYMMEN

Kontor

40 § På ett fartyg med en största besättning av minst tolv personer skall kontor för fackligt arbete och skyddskommittéverksamhet finnas.

På fartyg med en största längd över 50 m men mindre än 100 m skall minst ett gemensamt kontor finnas för tjänsten på däck och i maskin.

På fartyg med en största längd av 100 m eller mer skall följande kontor finnas:

- a. ett för tjänsten på däck
- b. ett för tjänsten i maskin
- c. ett för tjänsten inom ekonomiavdelningen.

Dessa kontor kan samordnas inom samma utrymme.

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER FÖR FARTYG DÄR BESÄTTNINGEN INTE BOR OMBORD

41 § På fartyg där besättningen, eller delar av denna, inte bor ombord skall en särskild mäss finnas om detta inte lämpligen kan anordnas i land. Dessutom skall vid behov finnas utrymme för förvaring av arbetskläder och dusch/duschar samt toalett.

Antalet sittplatser i uppehållsrum samt rummets storlek och funktion skall anpassas till den största besättning som samtidigt kan komma att arbeta ombord likväl som till fartygets storlek och sysselsättning.

Sådant uppehållsrum skall innehålla, förutom bord, stolar eller liknande sittplatser, även kokplatta, kylskåp samt diskho med tappkran för varmt och kallt dricksvatten.

På ett fartyg där enstaka övernattningar förekommer skall

- a. avskild och avskärmad sovplats för varje ombordvarande finnas
- b. belysning vara anordnad enligt 18§
- c. bostäder och andra för de ombordvarande upplåtna utrymmena vara tillfredsställande ventilerade och uppvärmda
- d. toalett och tvättutrymmen skall finnas.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juni 1992 då föreskrifterna om bostäder för andra fartyg än fiskefartyg i Sjöfartsverkets kungörelse (SJÖFS 1970:A4) om bostäder och ekonomilokaler skall upphöra att gälla i vad avser fartyg som omfattas av denna kungörelse.

KAJ JANÉRUS

Bengt Erik Stenmark
(Sjöfartsinspektionen)

Allmänna råd

Till 1 §:

I första paragrafen anges vilka fartyg kungörelsen gäller.

I slutet av kungörelsen anges när den träder i kraft.

Till 3 §:

Paragrafen innebär inte några nya regler utan sammanfattar hur gällande regler och avtal om medbestämmande i arbetslivet bör användas i fråga om byggande mm av fartygs bostäder. De handlingar som ges in till Sjöfartsverket bör ha tillkommit genom behöriga förhandlingar med de berörda organisationerna.

Ett vanligen förekommande arbetssätt vid projektering av nya fartyg är att bilda en projektgrupp där företrädare för de ombordanställda ingår. Det är naturligtvis en fördel om resultatet från en sådan projektgrupps arbete kan ligga till grund för Sjöfartsverkets bedömning. Det bör då göras klart om projektgruppens arbete av berörda parter anses likvärdigt med ett förhandlingsresultat.

I fråga om s k gemensamma mässar och andra utrymmen lämnas följande upplysningar (se också anvisningar till 33§).

Sverige har ratificerat ILO:s båda konventioner (nr 92) angående besättningens bostäder på fartyg (reviderad), 1949 och (nr 133) om besättningens bostäder ombord på fartyg (tilläggsbestämmelser), 1970. Av dessa konventioner är endast den första i kraft internationellt. Den senare bör ändå tillämpas på svenska fartyg.

ILO-konventionen nr 92, artikel 1 mom 5

"Vidare må i fråga om vilket som helst fartyg avvikelser göras från föreskrifterna i avd. III i konventionen, därest vederbörande myndighet, efter hörande av redarsammanslutningarna och/eller redarna ävensom de erkända bona fide sjöfolksorganisationerna, finner avvikelserna erbjuda fördelar av sådan art att förhållandena i det stora hela icke bliva mindre gynnsamma än vid full tillämpning av konventionens bestämmelser; dylika avvikelser skall medlemsstaten i detalj meddela Internationella arbetsbyråns generaldirektör, som skall underrätta medlemmarna av Internationella arbetsorganisationen."

ILO-konventionen nr 133, artikel 1 mom 6

"I fråga om vilket som helst fartyg får dock likaså avvikelser göras från varje föreskrift, som är tillämplig enligt artikel 3 i denna konvention, om vederbörande myndighet, efter hörande av redarsammanslutningarna och/eller redarna samt de ombordanställdas bona fide organisationer, är övertygad om att avvikelserna som gjorts medför fördelar av sådan art att förhållandena i det stora hela ej blir mindre gynnsamma än de skulle bli vid tillämpning av konventionens bestämmelser i full utsträckning. Närmare detaljer om alla sådana avvikelser skall berörd medlem meddela Internationella arbetsbyråns generaldirektör."

Till 5 §:

Denna paragraf antyder målsättningen för planering och arrangemang av bostäder, mässor och fritidsutrymmen. Man bör sträva så långt som möjligt att uppnå målsättningen d v s bästa möjliga rumssamband. Det är en bedömningsfråga om man uppnått målet eller ej. De praktiska möjligheterna att uppnå det på ett enskilt fartyg blir därvid vägledande.

Till 6 §:

Denna paragraf syftar närmast på bostäder i skrovets främre del. Denna lösning är nu ovanlig på större moderna fartyg. På större passagerarfartyg förekommer däremot att bostäder i en hög överbyggnad på grund av dennas lutning kan komma att ligga för om kollisionsskottet. En

sådan placering har inte ansetts strida mot innehållet i paragrafen.

Till 8 §:

Av 8 § framgår att proviantrum, kök och mässar bör vara belägna i nära anslutning till varandra. Anledningen är att man genom ett så lämpligt rumssamband önskar åstadkomma goda arbetsförhållanden genom att onödiga transporter och "spring" kan undvikas. Ett bättre rumssamband erhålls också om dessa utrymmen kan ligga i ett och samma plan. Om denna lösning inte kan användas, t ex på stora färjor bör man utjämna planskillnader med lämpligt belägna transportanordningar.

Till 9 - 10 §:

Trivseln bland de boende påverkas positivt om man kan påverka utformningen av sin närmiljö. Bostäderna bör därför utformas så att detta är möjligt så långt de praktiska möjligheterna med hänsyn till fartygets konstruktion medger detta. Där det är genomförbart bör detta också innebära möjligheten att ändra planlösningen då det kan ske, t ex vid ombyggnad eller reparation av flera utrymmen på en gång.

Bostäder bör vara placerade där de minst påverkas av fartygets rörelser i sjöhävning.

Väderdäck och andra däck som används som trafik- eller gångstråk bör vara utformade eller försedda med beläggning så att buller genom "stegljud" minimeras.

Kontor och representationsutrymmen bör placeras i nära anslutning till varandra och avskilt från bostäder och fritidsutrymmen.

Till 12 §:

Tillfredsställande isolering mot värme eller kyla uppnås med en värmegenomgångskoefficient enligt formeln i Standarden SS-ISO 7547.

Till 13 §:

Tillräcklig kapacitet hos installationen föreligger om temperaturen kan hållas vid + 22°C vid en uteluftstemperatur av - 15°C.

En uppvärmningsanordning bör vara så anordnad att värmen i erforderlig utsträckning sprids i rummet och så att risk eller obehag inte uppstår. Temperaturskillnaden mellan golv och tak får inte överstiga 5°C. En uppvärmningsanordning får inte placeras i besvärande närhet av sovplats. Den bör vara försedd med erforderligt skydd mot beröring. En uppvärmningsanordning får inte kunna medföra koloxidfara. Där så erfordras bör en anordning för att öka luftfuktigheten finnas.

Till 14 §:

Gångar och korridorer bör anordnas så sambandet mellan de utrymmen de förbinder blir det bästa möjliga. De bör därför göras så korta som möjligt med ett enkelt och sammanhållet kommunikationsnät.

Då gångar och korridorer färgsättes bör man använda färger som underlättar orienteringen kompletterad med andra särskiljande åtgärder.

Ventilationsanordning för bostadsutrymmen och arbetslokaler bör kunna ge tillfredsställande luftväxlingar även när dörrar och fönsterventiler är stängda.

Om luftväxling endast sker genom självdrag bör genomloppsarean för såväl tilluftsöppning som frånluftsöppning vara minst 30 kvadratcentimeter för varje person som rummet är avsett för.

Vid mekanisk ventilation bör antalet luftväxlingar per timme uppgå till minst tre (tilluft) i sovrum, pentry, mässrum, samlingsrum och liknande samt i arbetsrum, såsom kontor, radiohytt och navigationshytt. Följande friskluftsmängder måste dock innehållas för dessa lokaler:

60 m ³	friskluft	per	timme	för	1 person
75 "	"	"	"	"	2 personer
90 "	"	"	"	"	3 personer
105 "	"	"	"	"	4 personer
25 "	"	"	"	"	per person när rummet är avsett för flera än 4 personer

Antalet luftväxlingar i nedannämnda utrymmen bör vara minst följande:

10 (frånluft) i klosettrum, tvättrum och rum för klädvård (sanitära utrymmen),

20 (frånluft) i kök och om erforderligt i annan beredningslokal.

Tilluft- och frånluftöppningar för luftväxling, såväl mekanisk som naturlig, bör vara så placerade att det ventilerade utrymmet erhåller tillfredsställande luftcirkulation och jämn temperatur samt att drag ej uppkommer. Tilluft- och avluftöppning får ej vara placerad i omedelbar närhet av sovplats.

Frånluftkanal från toalett med naturlig ventilation bör leda direkt till uteluft.

Frånluftkanal från toalett med mekanisk ventilation får ej stå i förbindelse med annan frånluftkanal än från annan toalett, våtutrymme, städskåp eller liknande utrymme. I ventilationssystem med värmeväxlare för värmeåtervinning, får frånluften från toaletter användas, under förutsättning att värmeväxlaren är så konstruerad att frånluften ej kan komma in i tilluftkanalerna.

Frånluftkanal från toalett och liknande utrymmen får ej anslutas till annan frånluftkanal utan bör dras separat fram till värmeväxlaren.

Till 16 §:

Vid beräkning av luftkonditioneringsanläggningens kapacitet samt det minsta luftflödet bör i standard SS-ISO 7547 angivna konditioner och beräkningsunderlag användas.

Till 17 §:

Fordringarna enligt 17 § innebär bl a att man inte kan placera bostadsutrymmen och fritidsutrymmen intill utrymme eller plats med bullerkälla av betydelse om man inte genom tekniska åtgärder kan reducera betydelsen av bullerkällan.

Jourlarm bör vara så anordnat och inställt att det inte stör kringliggande hytter.

Till 18 §:

Vad som avses med godtagbar belysning, kan bedömas med hjälp av de riktlinjer och rekommendationer som anges i Ljuskulturs publikation BELYSNING INOMHUS eller annan likvärdig publikation. BELYSNING INOMHUS kan rekvireras från Ljuskultur, Box 5512, 114 85 Stockholm. Tel: 08-6675834.

Med godtagbart dagsljus avses ett sådant förhållande att vanligt tidningstryck vid full dager utan svårighet kan läsas av en person med normal synskärpa.

För att erhålla ett godtagbart dagsljus krävs i normala fall att fönsterventilens ljusöppning är minst 0,125 m² för varje bostadshytt. För mässar och dagrum krävs en sammanlagd ljusöppning som är minst 0,05 m² gånger antalet personer som utrymmet är avsett för. Möjligheterna att fördela ljusöppningen på flera fönsterventiler bör beaktas. På passagerarfartyg med stora besättningar kan ljusöppningens storlek och fönsterventilernas antal behöva bli föremål för särskilda överväganden.

Regler om nödbelysning finns i Sjöfartsverkets kungörelse (1971:A15) om elektrisk anläggning och utrustning på fartyg.

På större passagerarfartyg kan kraven på dagsljus i alla de utrymmen som nämnts i paragrafen vara svåra att följa.

Det kan därför i vissa fall komma i fråga att Sjöfartsverket meddelar eftergift från dessa krav.

Till 19 §:

Väggar och tak i hygienutrymmen, tvättstuga, omklädningsrum, toaletter och liknande utrymmen bör vara av lämplig våtrumskvalitet.

Golv och trappsteg i (ekonomilokaler) hygienutrymmen, tvättstuga eller annorstädes där fukt och spill kan förorsaka halkrisk bör vara vattentäta och ytsträva varvid bör beaktas att ytsträvheten inte försvårar nödvändig rengöring.

Golvbeläggningen i sådana utrymmen bör vara uppdragen minst 100 mm mot vägg och så ansluten att vatten inte kan rinna under golvbeläggningen.

Till 23 §:

De i paragrafen angivna ytorna är normalytor som inte får underskridas utan särskilt medgivande från Sjöfartsverket. En god bostadshytt är emellertid beroende av flera faktorer som sammantaget leder till en god funktion hos hytten. En hytt med mindre golvyta kan ha bättre kvalitet än en sämre planerad hytt med större golvyta. Ibland gäller det att få in ett antal bostadsrum och andra utrymmen i en given del och volym av ett fartyg. Det kan då ibland visa sig att den bästa lösningen blir att ta något av en eller flera hytters golvyta för att optimera boendemiljön generellt. Sådana lösningar bör kunna godtas av en myndighet och berörda parter.

Kravet på egen hytt kan i vissa fall efterges vid säsonger då stora passagerarfartyg behöver extra personal.

Till 26 §:

På fartyg där man skiftar besättning med ett sådant mönster att de olika besättningarna lämpligen förvarar sina tillhörigheter ombord medan de är lediga måste de särskilda förvaringsbehov detta föranleder också beaktas.

Möblering och utrustning i bostad (rumsinnehåll) bör ha följande omfattning:

- a. säng för madrass med matten 2000 mm x 900 mm
- b. garderob, hylla, backskåp och hängare för ytterkläder
- c. smärre låsbart skåp
- d. allmän belysning och platsbelysning vid skrivplats och sängens huvudända
- e. bokhylla
- f. plats för radio och bandspelare
- g. skrivplats med stol, papperskorg
- h. spegel
- i. gardiner och i sovutrymme rullgardin eller persienn eller liknande utrustning
- j. sittplats för två personer (soffa eller fåtöljer). Soffan bör vara bäddbar och placerad 90° vinkel i förhållande till sängen, då utrymmet tillåter.

Hygienutrymmen i direkt anslutning till hytt bör innehålla:

- a. handtvättställ

- b. toalett
- c. spegel
- d. dusch
- e. toalettskåp
- f. toalettpappershållare
- g. väggfast papperskorg.

I övrigt bör standarderna VIS 963 och VIS 964 beaktas.

Till 27 §:

Omklädningsrum för flera personer bör ha följande innehåll:

- a. dusch eller duschar
- b. ett eller flera tvättställ
- c. väggfasta toalettskåp vid behov
- d. spegel
- e. väggfast papperskorg.

Omklädningsrum för ekonomipersonal behandlas i föreskrifterna om ekonomilokaler i Sjöfartsverkets kungörelse vars fortsatta tillämpning framgår av övergångsbestämmelserna till denna kungörelse.

Till 28-29 §:

Varmvatten till tvättfat och dusch bör ha en temperatur av minst 45° och högst 65° C.

Till 30 §:

Toalettrum eller i förekommande fall förrum till klosettrum bör ha följande utrustning:

- a. handtvättställ med varmt och kallt vatten
- b. handduk eller annan anordning för torkning av händerna
- c. toalettpappershållare
- d. väggfast papperskorg
- e. behållare för sanitetsbindor.

Dörr till toalettrum bör kunna reglas från insidan men bör kunna nödöppnas från utsidan.

Till 31 §:

Klädskåp bör ha en höjd av minst 1,75 m och en yta av minst 0,6 x 0,5 m².

Till 32 §:

Tvättstuga bör ha följande utrustning:

- a. tvättmaskin
- b. torktumlare eller torkskåp
- c. strykjärn och strykbräda
- d. tvättkar med tappställe för varmt och kallt vatten.

Används tvättstuga och torkanordningar till fartygstvätt bör tvätt- och torkkapacitet samt de berörda utrymmenas storlek utökas i

erforderlig grad.

Sköts fartygstvädden ombord bör mangel finnas.

Till 33 §:

Som tidigare omnämnts i de allmänna råden till 3 § har Sverige ratificerat ILO-konventionerna nr 92 (1949) och nr 133 (1970), av vilka den sistnämnda ännu ej har trätt i kraft.

I fråga om mässar innehåller konventionerna de bestämmelser som framgår nedan.

ILO-konventionen nr 92 artikel 11

- "1. Varje fartyg skall vara försett med erforderliga mässrum.
2. I fartyg om mindre än 1.000 ton skola skilda mässrum finnas för:
a) befälhavare och befäl;
b) underbefäl och annat manskap.
3. I fartyg om 1.000 ton eller mera skola skilda mässrum finnas för:
a) befälhavare och befäl;
b) underbefäl och annat manskap tillhörande däckspersonalen;
c) underbefäl och annat manskap tillhörande maskinpersonalen.
Dock må:
1) ett av de två mässrum, som avses för underbefäl och annat manskap, tilldelas underbefälet och det andra mässrummet det övriga manskapet;
2) ett enda gemensamt mässrum anordnas för underbefäl och annat manskap tillhörande däck- och maskinpersonalen, i de fall redarsammanslutningarna och/eller redarna samt de erkända bona fide sjöfolksorganisationerna i fråga uttalat sig till förmån härför."

ILO-konventionen nr 133 artikel 7

" 1. Lämpligt beläget och ändamålsenligt möblerat fritidsrum skall finnas för befäl och för manskap. Där sådant rum ej är skilt från mässrum skall det senare vara så anordnat, möblerat och utrustat att det lämpar sig till att tjäna såsom fritidsrum."

Som framgår av den konventionstext som citerats ovan i allmänt råd till 3 §, kan man under vissa betingelser anordna gemensamma mässar och fritidsutrymmen för alla kategorier av ombordanställda. Kungörelsen utgår från att detta är det normala arrangemanget på svenska fartyg. Överläggningar i dessa frågor bör emellertid ske vid förhandling enligt 3 § i

kungörelsen.

På fartyg med en största längd över 100 m och där endast en mäss enligt andra stycket anordnats bör en särskild arbetsmäss finnas.

Denna bör vara särskilt anordnad för dem ombord som tillfälligt på grund av arbetsbelastning intar sin måltid under arbetstid och i arbetskläder.

En arbetsmäss bör rymma minst hälften av fartygets driftsbesättning.

Mäss bör anordnas med många och små bord. Planeringen bör ge möjlighet till viss avskildhet.

Inredningsmaterial och möbler bör väljas för att underlätta rengöring och minska slitage.

Ett pentry bör finnas i direkt anslutning till mäss.

Pentryt bör ha minst följande innehåll:

- a. kylskåp av tillräcklig storlek och om möjligt så placerat att dörren i stängt läge befinner sig i fartygets tvärskepps riktning
- b. värmeplatta
- c. isvattenfontän
- d. diskho med varmt och kallt dricksvatten.

Till 34 §:

Dagrummet bör ha sittplatser för fartygets största besättning eller på passagerarfartyg för minst 50 procent av besättningen.

Dagrum bör ha minst följande innehåll:

- a. sittplatser för fartygets största besättning
- b. bokhylla
- c. TV-mottagare med videoutrustning
- d. rundradiomottagare
- e. kasettbandspelare.

En bastu bör om möjligt finnas. Om bastu finns, bör en eller då det är lämpligt flera duschar finnas i anslutning till denna.

Bastu bör anordnas så att betryggande säkerhet mot olycksfall erhålles. Beröringsskydd för heta ytor bör vara så utformade att de skyddar även vid sjöhävning.

Till 35 §:

Fritidsutrymmets storlek bör anpassas till fartygets storlek och driftsförhållanden och fartygets största besättning. Det bör vara avskilt från utrymmen för passagerare.

Del av sådant utrymme bör i varma farvatten vara försett med soltak.

Till 39 §:

Pentryutrustning bör bestå av:

- a. kaffebryggare

- b. diskbänk med varmt och kallt vatten
- c. kylskåp, om möjligt så placerat att dörren i stängt läge befinner sig i fartygets tvärskeppsriktning.

Till 40 §:

Kontor för fackligt arbete och skyddskommittéverksamhet bör innehålla:

- a. väggskåp med hyllor
- b. bokhylla av tillräcklig storlek
- c. skrivplats
- d. sammanträdesbord med sittplats för 4 personer (detta kan undvaras om annan sammanträdesplats ställs till förfogande)
- e. anslagstavla

Kontor enligt tredje och fjärde stycket bör innehålla följande:

- a. minst en skrivplats med hurts
- b. besöksstol
- c. bokhyllor och förvaringsutrymmen av tillräcklig storlek
- d. anslagstavla.

Representationsutrymmen bör anordnas för eventuella representationsuppgifter.

Om annat utrymme ställs till förfogande bör utrustningen i kontoret minskas till att omfatta det då föreliggande behovet. I förekommande fall behövs endast ett särskilt förvaringsskåp.

Då kontor för fackligt arbete inte fordras bör ett lämpligt skåp eller liknande finnas där behövliga böcker och handlingar kan förvaras.